

A

(FÖRETAG)

Mytiska Bergslagen

Ibland finns äventyret runt hörnet. Motors reporter tog bilen till Bergslagen och mötte en skön blandning av historia, kultur och god mat.

Bildtext

FRÅN DEN BÖRDIGA Uppsalaslätten till det mer mytiska Bergslagen tar det bara ett par timmar. Er8 från Enköping leder oss snabbt och smidigt till Västerås och Köping en tidig torsdageftermiddag under sommarledigheten.

Vi är ute på kortsemester med bil – en slags spontan närturism för att upptäcka ett landskap som vi sällan besökt, just kanske för att det ligger så nära.

Och vad passar inte bättre under en ständmässig herrgårdsweekend än att färdas i en cabriolet...

Kolsva är vår första anhalt, där vi ska njuta av god herrgårdslogi och mat denna lite kyliga augustidag, där sol blandas med korta och intensiva regnskurar, som gör att vi inte alls kan köra "nercabbat" i den tillfälligt lånade Volvon.

Men vi tröstar oss med att prog-

nosen visar på bättre väder under de kommande två dagarna. Väg 250 från Köping leder oss raskt till det gamla järnbruket och Kohlswa herrgård. Molntäcket har lättat betydligt när vi kör genom den lilla allén upp till disponentvillan, mer lik ett pampigt träslott.

Här ligger receptionen, matsal och några magnifikt inredda rum.

Själva herrgården ligger ett par hundra meter längre ner vid Hedströmmen, som rinner genom samhället. Vi får ett rum med kinesiskt tema längst upp i "slottet".

Susan Norrman, som driver anläggningen tillsammans med maken Bertil, har samlat på sig inredningsdetaljer från hela världen och skapat fem originellt inredda rum, med influenser från hela världen. Herrgårdsdelens boende är mer traditionellt.

”

Vi får ett rum med kinesiskt tema.

Fikat är uppdukat och vi njuter av scones, smarriga wienerbröd och nybryggt kaffe ute på gårdsplanen, tillsammans med några andra gäster. Det visar sig vara ett sällskap som ska tillbringa kvällen med att lösa en mordgåta, tillsammans med inhyrda skådespelare från Stockholm. Ett annorlunda arrangemang som familjen Norrman erbjuder.

KOHLSWA HERRGÅRDS historia är både lång och spännande. Den första herrgårdsbyggnaden anlades redan 1678 och kung Karl XI bidrog med fem barocktak – tre av dem finns fortfarande kvar. Kungen lär förresten ha stått på gårdsplanen och skjutit en björn på Hedströmmens is.

Finansfamiljen Wallenberg, som var stor delägare i Kohlswa jernverk, →

A

(FÖRETAG)

Bildtexter om Herrgården

använde på 50-talet herrgårdens flygelbyggnad som jaktbostad, står det också att läsa i guideboken.

– Vi har också en gammal bruksmed som spökar i flygelbyggnaden, berättar Susan Norrman. Han sägs leta efter sin fru som dog i barnsäng och brukar föra ett rusligt liv av och till i ett av rummen.

– Men här i disponentvillan är det lugnt och stilla, försäkras hon oss med ett finurligt leende.

Före middagen vandrar vi längs den lilla landsvägen norrut, genom ett landskap som formligen skriker idyll. Betande kossor, blomster längs vägrenen och en sol som färgar odlingslandskapet i milt orangeröda toner.

Och till skenet av levande ljus njuter vi sedan av löjromstoast, grillad entrecote och vaniljpannacotta. Deckarsällskapet har kommit fram till en slutlig lösning på kvällens mordgåta och pratar livligt om "vem som gjorde vad" och "hur" och "varför"...

En konjak i en av herrgårdssalongerna får avsluta kvällen. Djupt nersjunken i varsin fätölj i själva biblioteket, med en sällsam blandning av barock och rokoko i rummen intill, planerar vi morgondagens färd vidare in i Bergslagslandet.

Efter en lång frukost med caffè

” En gammal bruksmed spökar i flygelbyggnaden.

Bildtext

latte, croissant och apelsinjuice kör vi vidare längs väg 250 mot bruksmiljön i Karmansbo. I dag är det läge att fälla ner taket på Volvon och med en enkel knapptryckning har vi plötsligt fri sikt åt alla håll.

Med en lagom marschhastighet på 70 km/t går det att förnimma både blomdoft och gödselstank, fågelkvitter och några enstaka humlesurr.

Det var för över 400 år sedan som Karmansbo började sin rika brukshistoria, invid Hedströmmens forsar som stod för kraften.

Här producerades stångjärn i mängd av smeder och drängar. Och de gamla maskinerna i form av hammare, vattenhjul, valsverk och blåsmaskin, kan fortfarande köras. De visas årligen under Järnets dag, som brukar hållas i juli.

Men denna fredagförmiddag är allt lugnt och stilla.

VÄGEN VIDARE MOT Uttersberg är förförande smal och sinnlig. Ett stycke svunnet Sverige i koncentrat, med storskog och öppna hagmarker efter varandra. Och mitt i ingenstans ligger Galleri Astley, ett konstmuseum och galleri som fått uppmärksamhet långt utanför Sveriges gränser.

Här finner man som besökare många svenska och internationella

Bildtext

Bildtexter om Herrgården

konstnärers verk inom grafik och skulptur – allt från figurativ konst till mer abstrakta uttrycksformer.

– Jag är konstgalen och öppnade mitt galleri för 30 år sen här i den gamla järnvägsstationen, berättar Astley Nyhlén, där han står och hänger tavlor i det varsamt renoverade magasinet, som en gång var järnlager.

Hit gick järnvägen från Köping upp till gruvan i Ridderhyttan. 1952 passerade det sista tåget och drygt tio år senare drogs rälsen upp.

– Det här är en helt rätt plats att visa konst på och därför har jag också öppnat året runt.

Nu är det en ny utställning på gång med grafik och flera verk av den kände →

→ rysk-amerikanske konstnären Ernst Neizvestny.

– Men jag har börjat ta det lite lugnare nu. Barnen sköter det mesta av den dagliga ruljansen, så jag fungerar mer som en hustomte nuförtiden.

Astley visar oss också skulpturparken mellan galleriet och museet, med

Astley

bland annat en autentisk totempåle och några massiva granitskulpturer.

Bakom galleriet mitt emot den gamla perrongen ligger skogen tät. Den har blivit akustikreservat. 1992 avsatte Assi Domän 2,5 hektar av skogsmark, som skapar en naturlig amfiteater. Den utnyttjas varje sommar vid en rad olika musikevenemang, som till exempel "Jazz på perrongen".

Även denna afton blir det konsert. Klassisk gitarr och sång på magasinets övervåning.

– Och vi har över 1600 medlemmar i vår konstklubb. Rätt häftigt va, med tanke på att det endast bor 70 personer i Uttersberg, säger Astley.

Här är det lätt att bli kvar i timmar, inte minst för att det även finns ett litet kafé som serverar både matiga lunchmackor och bakverk.

Efter det långa stoppet i Uttersberg kör vi mot Skinnskatteberg, Bockham-

mars bruk och Ebba Brahes lusthus, efter tips från Astley.

DET LILLA ROSA åttakantiga huset ligger på en liten holme i bruksdammen och sägs vara landets äldsta lusthus. Ännu en idyll som inbjuder till vilsam betraktelse.

Bockhammars bruk är förknippad med kung Gustav II Adolfs och Ebba Brahes kärlekshistoria.

Legenden berättar att kungen och Ebba Brahe älskade varandra, men trots att hon tillhörde en av landets förnämsta familjer, dög hon inte i den högfärdiga kungamoderns ögon. De älskande fick avstå från varandra och Ebba Brahe giftes bort med riksmarskalken Jacob de la Gardie.

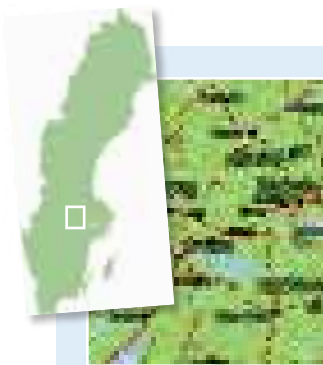
Trots denna kärlekstragedi blev Ebba Brahe en trogen och ärlig hustru som skänkte sin man 14 barn.

Strax intill ligger kafé Bockhammar,

”

Vi njuter ayurveda-massage och ansiktsbehandling.

SMÅ VÄGAR MED STOR BELÖNING

VÄGARNA

● Bergslagen är den malmrika trakten i gränsen mellan Dalarna, Västmanland och Värmland. En färd längs småvägarna i området bjuder på både en historisk resa i tiden och en tur in i ett rikt natur- och kulturlandskap.

BO

● Färna herrgård, Skinnskatteberg. En kombination av spa-njutning, anrik herrgårdsmiljö och vildmark. www.farnaherrgard.se

● Kohlswa Herrgård. Familjedriven herrgård med anor från 1600-talet. www.kohlswa-herrgard.se

● Sätra Brunn, en upprätschad kurort, med historien levande och intakt i de 114 husen som finns på brunnsområdet. www.satrabrunn.se

ÄTA

● Nya Serveringen i XXXX – läcker husmanskost med gös från sjön som specialitet. Öppet året om.

● Elsa Andersons konditori i Norberg, som har anor från tidigt 1900-tal. Vida känt för sin tangotårta.

● Prästgårdens café och hantverk i Fläckebo. Idyllisk fika i lummig trädgård.

● Kölnbackens hembageri. Kaffe samt smaskigt nyba-

kat mat- och fikabröd.

SEVÄRDHETER

● Ekomuseum Bergslagen, ett 75 kvadratmil stort område som sträcker sig från Mälaren i söder till Dan Anderssons finnskogar i norr.

● Galleri Astley. Ett konst- och musikcentrum i Uttersberg med världsrykte, som årligen lockar över 80 000 besökare.

● Gyllene hjulet. Ett häftigt motorcykelmuseum som visar tvåhjulningarnas utveckling under ett sekel.

● Skultuna messingbruk. Europas äldsta mässingsbruk. Välbevarad bruksgata och rik industrihistoria.

● Ängelsberg med välkänt järnbruk som till och med blivit världsarv. Det krävs åtminstone en halvdag för att ta del av den gamla kulturen.

● Malingsbo-Klotens marker. Vildmarksområdet som bjuder på fiske kanotleder och vandringstigar.

MISSA INTE

● Svartåområdet vid Fläcksjön och Fläckebo kyrkby. Här finns vidsträckt vildmarksområden, orgelmuseum, hantverkscafé och udda logi.

MER INFORMATION

● *Reseguide Västerås och Västmanland*. En praktisk och annorlunda guide med tydliga kartor och nytta fakta. Tips om bad, fiske, camping, mat, historia och omvägar värda ett besök.

● www.vastmanland.se

● www.motormannen.se

● Klicka på resan.

● Glöm inte att du som medlem får kostnadsfri rådgivning av Motormännens reseexperter: 020-21 11 11 eller bilresa@motormannen.se

Biltext

som frestar med nybakad blåbärskaka.

Nu väntar Färna herrgård, vår nästa nattlogi med 1700-talsprägel. Allt är ju så nära i Bergslagen och det tar knappa halvtimmen att köra dit.

Vi har lockats av det goda köket och den lilla spa-anläggningen. För det här är verkligen en plats för kontemplation, njutning och vila.

Här finns en engelsk park från mitten av 1800-talet, med mausoleum och lusthus.

RUNT LILLSJÖN leder en promenadväg, som anlades av gamle greven von Hermansson. Historien säger att vägen inte fick beträdas av andra än greven och hans gäster. Små gjutjärnsstatyer ställdes upp utefter rundan – tre av dem finns kvar; Erik i Backen, Olle vid Bommen och Pelle på Stenen.

Smederna vid bruket, som inte kunde prova sina krafter mot greven, gjorde det istället på hans statyer. Alla blev av med armarna, utom Pelle. På hans utsträckt arm brukade nämligen greven lägga en grindslant när han passerade med sitt följe.

– Sjösystemet leder ända ner till Stockholm, berättar en äldre man som bor i en mer modern villa där promenadvägen åter når herrgårdsparken.

– Så här är det många kanotister som passerar. Här fanns också rejält med flodkräfta långt in på 60-talet, men nu är det tyvärr helt dött.

Efter vår vandring checkar vi in på rummet i kuskflygeln, som går i gusta-

viansk stil, tar på oss morgonrockarna och promenerar ner till spa-avdelningen för att njuta av en simtur i poolen, bastu samt ayurveda-massage och ansiktsbehandling.

ETT PAR TIMMAR senare är det dags för middagen i Spegelsalen. Paellan med havskräftor, lax och pilgrimsmusslor, tillsammans med varsitt glas krispig Sauvignon blanc, får oss att le så där lite fänigt lyckligt.

Kaffet och armagnacen tar vi i Jernbaren allra längst upp i herrgården, där ett stort älg huvud på ena väggen ser ut att vaka över oss bargäster.

Under frukosten nästa morgon får vi flera fina utflyktsförslag av Wenche Engström, som både äger och bor på Färna herrgård.

Med kartan full av hennes inprickade tips fortsätter sedan färden. Vi ska vidare via Ramnäs bruk upp till världsarvsbyn Ängelsberg, för en guidad tur i både byn med sina slottslänkande hus och det gamla järnbruksområdet.

En lunch på Nya Serveringen ska tydligen vara en upplevelse i sig. Husets gös med knaprigt bacon och salsa verde lockar långväga gäster.

Bageriet i Ösbys gamla missionskyrka utanför Västerfärnebo får vi heller inte missa – i synnerhet inte vaniljbullarna och mandelkubben. Och sedan är det inte långt till Sätra Brunn, för ännu en vilsam övernattnings med spa-inslag...

TEXT OCH FOTO: CENNETH SPARBY

RABATTER FÖR DIG SOM ÄR M-MEDLEM

● XXXX

● **MER INFO:** www.motormannen.se. Klicka på medlemsförmåner/Show your Card eller ring 020-21 11 11.